

Sygn. akt: III U 1573/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Emilia Kowalczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 lipca 2014r. w O.

sprawy z odwołania M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania M. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 29.08.2013r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. O. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 01.07.2013r. do 30.06.2015r.;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III U 1573/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.08.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił przyznania M. O. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

M. O. wniósł odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że stan jego zdrowia cały czas pogarsza się. Odwołujący podniósł też, że jest jednooczny, a podjęcie przez niego jakiegokolwiek pracy może wiązać się z całkowitą utratą drugiego oka.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości podnosząc, że Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 20.08.2013r. ustaliła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 18.07.2012r. (...) Oddział w P. przyznał ubezpieczonemu M. O. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 30.06.2013r.

W dniu 14.05.2013r. M. O. wniósł o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres.

Lekarz orzecznik orzeczeniem z dnia 19.06.2013r. stwierdził, że M. O. nie jest niezdolny do pracy.

W dniu 28.06.2013r. ubezpieczony złożył sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika, wobec powyższego sprawa została skierowana do rozpoznania do Komisji Lekarskiej ZUS, która w orzeczeniu z dnia 20.08.2013r., zajęła analogiczne jak lekarz orzecznik stanowisko.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce zważył co następuje:

Odwołanie M. O. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 57 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące przesłanki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a jego niezdolność do pracy powstała w okresach przewidzianych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ich ustania. W myśl art. 58 ust. 1 pkt 5 powoływanej ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy, uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat, jeśli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Przy czym zgodnie z ustępem 2 tegoż przepisu okres ten winien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Definicję osoby niezdolnej do pracy zawiera art. 12 ust. 1-3 powoływanej ustawy, który stwierdza, że jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Zgodnie z art. 61 cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu osiemnastu miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony stał się ponownie niezdolny do pracy. Przez ustąpienie niezdolności do pracy należy rozumieć zarówno sytuację, kiedy na skutek badania lekarskiego ustalono brak niezdolności do pracy, jak też sytuację kiedy upłynął okres, na jaki świadczenie przyznano.

W świetle cytowanych wyżej przepisów zasadniczą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, od której zależała skuteczność odwołania M. O., było ustalenie czy jest on nadal niezdolny do pracy.

Na tę okoliczność Sąd dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy z zakresu: kardiologii K. S., neurologii M. B. oraz okulistyki B. M., którzy po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską, przeprowadzeniu wywiadu i zbadaniu odwołującego rozpoznali u niego: jaskrę wtórną krwotoczną dokonaną oka prawego, stan po zakrzepie żyły środkowej siatkówki oka prawego, ślepotę oka prawego, praktyczną jednooczność, nadciśnienie tętnicze oraz chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa szyjnego.

Biegła z zakresu okulistyki B. M. stwierdziła, że odwołujący jest zdolny do pracy z pewnymi ograniczeniami określanymi przez medycynę pracy. Biegła podniosła, że odwołujący jest zaadoptowany do jednooczności a drugie oko jest zdrowe, widzące. Ślepotą jednego oka nie czyni go niezdolnym do pracy. Biegli neurolog i kardiolog stwierdzili,

że nadciśnienie tętnicze i choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa również nie powodują niezdolności do pracy (opinia, k 14-15 a. s.).

Pismem z dnia 13.12.2013r. M. O. zgłosił zastrzeżenia do przedmiotowej opinii podnosząc, że przez 20 lat pracował na budowach jako cieśla. Była to praca na wysokościach. Podkreślił, że żaden lekarz nie dopuścił go do pracy na budowie. Dodał, że oprócz ślepoty cierpi na nadciśnienie tętnicze, puchną mu nogi i ma problemy z chodzeniem. Wskazując na powyższe wniósł o ponowne przebadanie przez biegłych z zakresu okulistyki, kardiologii i neurologii. (pismo, k 19-20 a. s.).

Sąd uwzględnił powyższy wniosek i dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy z zakresu kardiologii J. P., medycyny pracy M. W., neurologii T. P. i okulistyki I. B.. Biegli specjalista neurolog, specjalista kardiolog i specjalista z zakresu medycyny pracy w wydanej opinii rozpoznali u ubezpieczonego: jaskrę wtórną krwotoczną dokonaną oka prawego ze ślepotą tego oka, nadciśnienie tętnicze, otyłość, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego z objawami rwy barkowej prawostronnej, bóle głowy, zawroty głowy i zaburzenia równowagi, niedowład kończyn dolnych do obserwacji i diagnostyki, przebyte zapalenie płuc i opłucnej prawej w 2012r. oraz przebyty uraz śledziony w roku 2011. Wskazując na powyższe biegłi orzekli, że M. O. jest częściowo niezdolny do pracy na okres 2 lat od dnia 30.06.2013r.

W uzasadnieniu opinii biegłi podkreślili, że nie stwierdzają poprawy w stanie zdrowia badanego w porównaniu do stanu przedmiotowego, który był podstawą kwalifikacji do uznania częściowej niezdolności do pracy. Biegły neurolog wskazał, iż z powodu utrzymujących się dolegliwości bólowych kręgosłupa szyjnego z promieniowaniem do ręki prawej z zawrotami głowy oraz zaburzeniami równowagi potwierdzonymi próbą R., a także stwierdzonym niedowładem spastycznym kończyn dolnych nie może pracować w wyuczonym zawodzie. Biegły specjalista medycyny pracy podniósł, że badany nie może pracować na wysokości, przy maszynach w ruchu, nie może również wykonywać prac wymagających widzenia obuocznego, ani prac narażających oko na urazy mechaniczne, termiczne i chemiczne. Ponadto biegły kardiolog poparł decyzję w sprawie kwalifikacji badanego lekarzy neurologa i specjalisty medycyny pracy oraz dodał, że układ naczyniowo-sercowy wymaga terapii hipotensyjnej, okresowej kontroli kardiologicznej i redukcji masy ciała (opinia, k 44-46 a.s.).

Biegła sądowa z zakresu okulistyki, w odrębnej opinii rozpoznała u odwołującego stan po zakrzepie żyły środkowej siatkówki oka prawego w 2011r., jaskrę wtórną krwotoczną oka prawego w wywiadzie, stan po cyclokryoaplikacji ciała rzęskowego oka prawego w 2013r., ślepotę oka prawego, starczowzroczność oka lewego i orzekła, że odwołujący jest zdolny do pracy. Zdaniem biegłej ze względu na schorzenia okulistyczne ubezpieczony jest zdolny do pracy uwzględniając przeciwwskazania do prac wymagających widzenia obuocznego np. takich jak praca na wysokości powyżej 3 metrów, przy maszynach będących w ruchu, tzw. prac precyzyjnych, jako kierowca zawodowy, czy też pracy z bronią. M. O. jest praktycznie jednooczny i zaadoptowany do widzenia jednoocznego (opinia, k 50-51 a.s.)

W piśmie z dnia 16.06.2014r. ZUS podniósł, że nie zgłasza zastrzeżeń do opinii biegłego okulisty z 30.04.2014r. oraz opinii biegłych okulisty, neurologa i kardiologa z dnia 09.11.2013r. Zakwestionował natomiast opinię biegłych z zakresu neurologii, kardiologii i medycyny pracy z dnia 19.02.2014r. wskazując, że opisany w opinii stan przedmiotowy nie świadczy o istnieniu istotnych ograniczeń sprawności. Biegły neurolog w dniu 19.02.2014r. stwierdził odchylenia w stanie neurologicznym, których nie stwierdzono w badaniu biegłego z dnia 09.11.2013r. oraz badaniu przez Komisję Lekarską ZUS. Zdaniem organu rentowego nie ma jednak danych medycznych aby w czasie pomiędzy badaniami biegłych wystąpiły jakiegokolwiek nowe okoliczności medyczne, potwierdzające pogorszenie stanu. Ponadto opis badania neurologicznego – przy stwierdzonych odchyleniach – nie świadczy o istotnym ograniczeniu funkcji – opisano osłabienie siły dłoni prawej, bez cech niedowładu wiotkiego ani spastycznego oraz osłabienie siły kk dolnych z cechami niedowładu piramidowego, jednak bez ewidentnych zaburzeń chodu. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o powołanie kolejnych biegłych. Sąd powyższy wniosek oddalił na podstawie art. 217 § 3 k.p.c., uznając, iż w przedmiotowej sprawie okoliczności sporne zostały już wyjaśnione i nie ma potrzeby powoływania kolejnego, trzeciego już zespołu biegłych.

Oceniając moc dowodową opinii biegłych w przedmiotowej sprawie Sąd doszedł do wniosku, że należy podzielić w pełni wywody i wnioski opinii biegłych lekarzy sądowych drugiego zespołu w składzie kardiolog J. P., neurolog T. P. i specjalista medycyny pracy M. W.. Podkreślić należy, że powyższa opinia wydana została po dokonaniu analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej, przeprowadzeniu wywiadu oraz badań odwołującego. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski biegłych są rzeczowe, spójne i logiczne. Wynika z nich, że stan zdrowia odwołującego czyni go nadal częściowo niezdolnym do pracy na okres dwóch lat, tj. od 1.07.2013r. do 30.06.2015r. Podkreślić należy, że w składzie tylko tego zespołu biegłych był specjalista z zakresu medycyny pracy tj. osoba uprawniona do oceny możliwości podjęcia pracy przez daną osobę na konkretnym stanowisku, co w przedmiotowej sprawie ma bardzo istotne znaczenie.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że uznaje się za osobę częściowo niezdolną do pracy osobę, która wobec naruszenia sprawności organizmu nie jest w stanie wykonywać prawidłowo czynności związanych z zawodem, gdy zachowała zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (np. wymagającej niższych albo niewymagającej żadnych kwalifikacji), lecz jednocześnie utraciła w znacznym stopniu zdolność do wykonywania pracy, do której posiada kwalifikacje, przy czym dla oceny poziomu tych kwalifikacji znaczenie ma także uzyskanie rzeczywistych umiejętności, mających wpływ na karierę zawodową, np. decydujących o uzyskaniu wyższych zarobków niż pracownicy mający takie same kwalifikacje formalne, przesądzających o awansach lub możliwości znajdowania nowego miejsca pracy. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 25.01.2010r., w sprawie o sygn. I UK 215/09. Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni ten pogląd podziela i aprobuje.

Zważywszy na fakt, że zasadniczo wszyscy biegli opiniujący odwołującego byli zgodni co tego, że stan jego zdrowia uzasadnia przyjęcie, że nie może on wykonywać prac na wysokościach, przy maszynach w ruchu ani prac narażających oko zdrowe na urazy mechaniczne, termiczne i chemiczne, koniecznym było więc precyzyjne ustalenie rzeczywistych kwalifikacji odwołującego. Sąd dopuścił w tym zakresie dowód z przesłuchania odwołującego w charakterze strony. Z jego zeznań wynika, że najdłużej, bo przez około 20 lat pracował jako cieśla. Kładł więźby dachowe, robił szalunki i zbrojenia na blokach i budynkach. Podkreślił, że była to praca na wysokościach. Dodał, że przez pewien czas pracował jako kamieniarz w Niemczech. Robił tam elewacje z kamienia. Odwołujący podał, że nie mógłby teraz wykonywać tej pracy, bo jej wykonywanie wiąże się często z narażeniem na odpryski kamienia, kiedy trzeba coś przyciąć, naciąć oraz na kurz. Mógłby wówczas stracić drugie oko. Dodał ponadto, że pracując jako kamieniarz robił tylko elewacje, więc była to praca na wysokości. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego w zakresie jego rzeczywistych kwalifikacji zawodowych, gdyż znajdują one w pełni potwierdzenie w dowodach z dokumentów z akt rentowych.

Oceniając opinię drugiego zespołu biegłych jako najpełniejszą, Sąd wziął pod uwagę fakt, że biegli ci, jak wynika z opinii, przy ocenie zdolności odwołującego do pracy ustalali i brali pod uwagę kwalifikacje zawodowe odwołującego. Dokonali również porównania stanu jego zdrowia w okresie kiedy był on uprawniony do renty z jego aktualnym stanem zdrowia stwierdzając, że nie nastąpiła żadna poprawa. Tymczasem biegli z pierwszego zespołu biegłych stwierdzając, że odwołujący jest zdolny do pracy, nie wskazali w żaden sposób na czym miała polegać poprawa stanu zdrowia, skutkująca aktualnie przyjęciem zdolności odwołującego do pracy. Ponadto z opinii tej w żaden sposób nie wynika, by biegli oceniając kwestię zdolności do pracy odwołującego brali pod uwagę jego rzeczywiste kwalifikacje. Przyznali jednocześnie, że odwołujący ma przeciwskazania do pracy określone wcześniej na komisji. Na komisji natomiast określono, że odwołujący jest zdolny do pracy z wyłączeniem prac wymagających widzenia obuocznego, na wysokości i obsługi maszyn w ruchu (vide opinia lekarska k. 72 dokumentacja orzecznicza - lekarska).

Reasumując powyższe Sąd Okręgowy uznał, że przyjąć należy, że wnioskodawca, który posiada kwalifikacje do pracy w zawodzie cieśli, który ze swej istoty wiąże się nierozłącznie z pracami na wysokości (wykonywanie konstrukcji wieńcowej zrębu budynku, więźby dachowej), a także w zawodzie kamieniarza wykonującego elewacje kamienne na budynkach, który również wiąże się wyłącznie z pracami na wysokościach, przyjąć należy, że M. O. utracił zdolność do wykonywania tego rodzaju pracy, co prowadzi do przyjęcia, że jest on częściowo niezdolny do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jedynie na marginesie wskazać należy, że odwołujący ukończył wprawdzie szkołę o profilu - montera nawierzchni drogowych, jednak nigdy w tym zawodzie nie pracował, przez co nie można uznać, że posiada kwalifikacje do wykonywania tego zawodu w rozumieniu art. 12 cyt. wyżej ustawy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał M. O. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres tj. od dnia 1.07.2013r. do 30.06.2015r.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie istniały podstawy do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującemu prawa do renty już na etapie postępowania przed ZUS. Przedmiotowa sprawa wymagała powołania aż dwóch zespołów biegłych sądowych lekarzy, a także szczegółowego wyjaśnienia kwestii rzeczywistych kwalifikacji odwołującego, co możliwe było dopiero przed Sądem. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.